

Àmbit 3: Societat i vida quotidiana

Els privilegiats i els altres

La crisi de l'Antic Règim fa canviar l'estructura de la societat catalana.

Continua sent una societat molt estamental, dividida en diferents nivells amb més o menys privilegis: nobles, clergues i el més baix i nombrós, el poble.

Però poc a poc el creixement econòmic transforma aquesta estructura i la fa més complexa. Els canvis afecten la vida quotidiana en general: la feina, l'alimentació, les formes d'oci i les relacions entre els sexes.

Les principals activitats d'esbarjo a Catalunya són:

- el teatre
- la música: autors com Haydn tenen un gran èxit
- els balls públics o privats: en especial els de màscares
- les exposicions de productes artesanals, de personatges de cera, d'animals i persones amb trets físics especials

- els titelles
- les ombres xineses
- l'enlairament de globus aerostàtics

Les administracions veuen cert perill en aquestes activitats, i volen controlar l'ordre social i obtenir ingressos mitjançant la venda d'entrades.

3.1 La societat

Les classes benestants

Fins a aquesta època les classes socials més privilegiades eren els nobles, el patriciat urbà i el clergat.

Però comença a consolidar-se la burgesia. Són famílies enriquides gràcies al comerç i a la indústria. Tenen diners i ganes de demostrar-ho: viuen amb luxe. Alguns exemples són els industrials Erasme de Gònima o Joan Bautista Sirés.

Els sectors populars

Les classes socials populars també canvien.

A Barcelona i altres ciutats hi conviuen els artesans dels gremis i el proletariat, un nombrós grup de persones que treballen a les fàbriques d'indianes.

I també les classes més baixes: els pobres, els expòsits, els gitanos i les minories marginades, que lluiten per sobreviure.

La família preindustrial

A les famílies d'artesans i pagesos sovint l'habitatge i el lloc de feina ocupa el mateix espai. Els homes, les dones i també els infants treballen i comparteixen aquesta feina familiar.

Però la família també és un espai per la diversió. Se celebren casaments, berenars, tertúlies i visites, i sovint acaben amb cançons i amb alguna persona tocant un instrument.

La infància a la Catalunya del segle XVIII

La infància es considera una etapa per aprendre a treballar. I segons el gènere (nen o nena), s'aprenen unes coses o unes altres.

La formació dels nens inclou una cultura mínima, però les nenes només aprenen feines tèxtils i tasques de cura. Aquesta formació és imprescindible per trobar feina com a minyones a partir dels 6 o 7 anys.

L'oci entre les classes benestants

Les noves classes benestants busquen activitats d'oci de luxe per semblar-se als nobles.

Apareixen activitats com les tertúlies i cafès.
Però alguns il·lustrats o moralistes critiquen aquestes activitats i les acusen de ser llocs per amagar relacions immorals.

L'oci entre les classes populars

Les classes populars i la menestralia es reunien en les tavernes i en els hostals. Hi jugaven a les cartes, bevien vi i fumaven per distreure's de la feina.

Més tard el cafè es faria molt popular i es crearien locals públics per beure'l.

L'oci al camp

Al camp, sobretot se celebren festes religioses, però sempre hi sol participar tota la comunitat.
Per això de vegades es prohibeixen, per la por dels desordres.
A cada poble destaca la festa major, que inclou algun acte religiós, dinar i balls. Alguns d'aquest balls són molt antics, d'origen medieval.
Per exemple, el ball de l'almorratxa.
Les festes religioses inclouen processons, balls i jocs.
El Roser de Maig d'Esplugues n'és un exemple.

INTERACTIU

Taula d'indianes

Moltes persones comencen a treballar a les primeres fàbriques.
La majoria de treballadors (més de la meitat) són homes, però la resta són nens i dones.
El seu salari serveix per ajudar a pagar el lloguer del petit pis de la família.

Però la feina que hi fan homes i dones era diferent.
Les dones i les nenes tenen feines molt concretes, però, durant algunes èpoques, no tenen feina.

En canvi, els homes eren els fabricants, pintadors o gravadors, i els nens els ajudaven. Per exemple, es dedicaven a estirar les teles sobre les taules d'estampació o a remoure la pintura a les cubetes.